

Lavish Designs arbete med att köpa etiskt producerat silver

Innehåll:

Inledning	1
Leverantörskedjan för silver	2
Lavish Designs tre sätt att arbeta	4
– Fair Trade Silver	
– Återvunnet silver	
– Processinriktad modell för etisk handel	
Lavish Designs slutsatser	7

Appendix 1. Initiativ och organisationer inom smyckes- och gruvnäringen

Inledning

Produktionen av smycken sker idag ofta med bristande respekt för både de människor som jobbar i tillverkningen och miljön. Det rör sig om en lång kedja där allt från brytningen av metaller och ädelstenar till själva sammansättningen av smycken kan påverka människor och miljö på ett negativt sätt.

Bristerna har belysts i en rad undersökningar som visat på hur gruvaktiviteterna påverkar miljön negativt, att dåliga arbetsförhållanden är vanligt förekommande och hur handeln med råvarorna ofta underblåser konflikter. Lavish Design arbetar därför för att minimera negativa konsekvenser av tillverkningen och göra produktionen av smycken till något som bidrar till en positiv utveckling för alla inblandade. Denna rapport ligger till grund för Lavish Designs arbete med att försöka garantera rättvist tillverkade smycken.

Vi köper själva in silverdelar och halvädelstenar för produktionen av våra smycken. I dagsläget kommer största andelen silverdelar från två svenska återförsäljare. Dessa tillverkar inte de delar de säljer utan köper i sin tur in silverdelarna. Våra nuvarande återförsäljare har bristfällig information om tillverkningsplats eller ursprung på metallerna.

Det finns framför allt två frågetecken när det gäller miljö och socialt ansvar i produktionen; dels rör det utvinningen av metaller och dels tillverkningen av smyckedelarna. Sammansättningen sker i egna lokaler i Stockholm, i Järna och i Tjeckien. Vid denna tillverkning har Lavish Design en mycket god insyn och arbetar utifrån sin etiska uppförandekod¹ när det gäller arbetsförhållanden.

¹ Lavish Designs uppförandekod finns att läsa på www.lavishdesign.se

Lavish Design jobbar på två fronter för att skapa en etiskt och miljömässigt hållbar produktion i alla led. Det görs dels genom att hitta nya producenter som kan garantera bra tillverkade smyckesdelar och dels genom att sätta press på de nuvarande leverantörerna att arbeta för bättre miljö och social hänsyn.

Leverantörskedjan för silver

Leverantörskedjan för silver är komplicerad precis som den är för de flesta andra ädla metaller. Flera undersökningar kring möjligheterna att marknadsföra etiska metaller inom smyckesbranschen har gjorts. I en av de största undersökningarna, *Towards an ethical jewellery industry*², konstaterar man:

“In particular, there is very little literature on traders and trade links between actors in the gem processing and jewellery industry or on how jewellery components are sourced. To date, the jewellery sector, as a whole, appears not to have attracted the attention of either ethical or business supply chain researchers. Even where data exists, it has contained little or no analysis of the linkages between stages of production in the supply chain.”

Lavish Design har därför kontaktat två gruvföretag direkt för att undersöka möjligheterna att köpa smyckesdelar som är gjorda på deras silver då dessa två företag utmärkt sig för sitt arbete med miljö och socialt ansvar.

Den första som kontaktades var AngloGold som är ett av få gruvföretag som slutit ett globalt ramavtal med det internationella gruvfacket ICEM, något som får ses som ett mycket positivt steg.³ Vid kontakt med företaget konstaterade AngloGold dock att de inte kan spåra vart deras silver hamnar då det blandas med silver från andra företag redan vid reningen av silvret. Nedan kommentar från Joanne Jones, Corporate Affairs, AngloGold:

“Unfortunately I don’t believe we are in a position to help directly with your request. It is correct that we mine silver but unfortunately this silver production is refined at a refinery in South Africa (Rand Refinery Limited) which also refines material from other companies’ mines and from scrap products, both from South Africa and overseas. The refining process is such that our silver cannot be identified or traced during the process – i.e. it is co-mingled with silver from other operations. This means that we can’t unfortunately vouch for its origins.”⁴

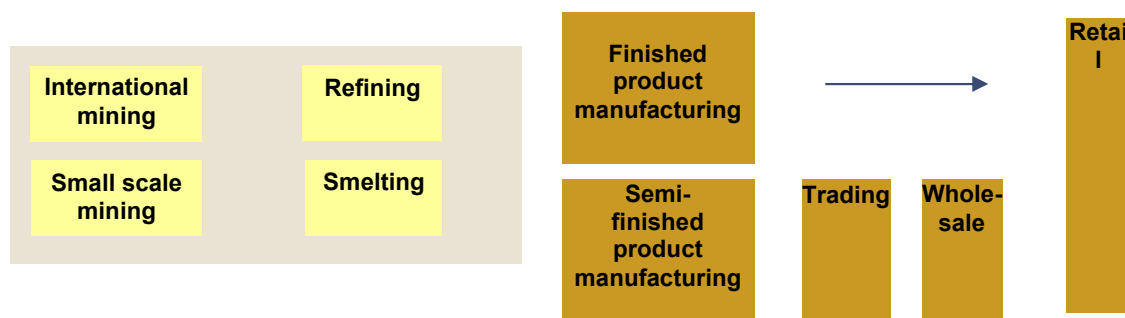
Även svenska Boliden uppgav att man inte kunde spåra sina metaller speciellt långt från försäljning utan hänvisade till en av sina kunder. Hos Bolidens kund konstaterade säljaren att inte heller de kan garantera ursprunget på det silver de tillhandahåller.

² Anne Tallontire, Adrienne Martin, Magnus Macfarlane, Natural Resources Institute, University of Greenwich at Medway

³ För information om det globala ramavtalet se <http://www.icem.org/index.php?id=103&la=EN&doc=1220>

⁴ Joanne Jones, Corporate Affairs, AngloGold Ashanti Limited

De initiativ som startats av smyckesbranschen konstaterar att spårbarheten idag är obefintlig för metallerna. Det största initiativet Council for Responsible Jewellery Practices (CRJP) sammanfattar förenklat kedjan från gruva till smycke så här⁵:

CRJP konstaterar att spårbarheten är så svår att organisationen väljer att jobba genom att dess medlemsföretag försöker påverka leverantörer och kunder att agera i enlighet med CRJP:s målsättningar kring hållbar utveckling istället för att försöka garantera ursprunget på metallen.

Silvers ursprung

Silver bryts oftast tillsammans med koppar, koppar-nickel, bly, guld och bly-zink fyndigheter. I de absolut flesta fallen är silver en biprodukt av en annan metall som utgör den huvudsakliga ekonomiska förtjänsten vid gruvan.

I och med att silver kommer från en rad olika typer av gruvor är det också förknippat med många olika miljöproblem beroende på vilken sorts metall som är den huvudsakliga som bryts i gruvan. En översikt över de olika miljöproblemen finns i rapporten *Towards an ethical jewellery industry* (s. 44).

Geografiskt kommer den största delen av silver från Sydamerika, men även Ryssland och Kina är stora producenter av silver. Flera av dessa länders gruvnäring är kända för dåliga arbetsförhållanden och bristande hänsyn till miljö.⁶ Men även länder som t.ex. Sverige (plats 12) med relativt god lagstiftning och efterlevnad finns med på listan. De fem största producentländerna för silver idag är Peru, Mexico, Kina och Australien.⁷

Tittar man på de 20 största silverproducerande företagen kommer flera av de största gruvbolagen i världen upp.⁸ Några av dessa har tyvärr mycket dåligt rykte. Bland annat har BHP Billiton (den tredje största silverproducenten) uteslutits som investeringsobjekt från flera stora svenska fonder då man systematiskt har åsidosatt fackliga rättigheter för sina anställda.

Den enda slutsats som kan dras från att studera leverantörskedjan för konventionellt handlat silver är att det idag inte finns några garantier för att det är framställt på ett sätt som tar socialt och miljömässigt ansvar.

⁶ Samtal med Erland Lindkvist, internationell sekreterare med ansvar för gruvor på IF Metall

⁷ Silver Jewelry Report, mars 2007, The Silver Institute

⁸ Silver Jewelry Report, mars 2007, The Silver Institute

Lavish Designs tre sätt att arbeta

Lavish Design ser utifrån de undersökningar vi gjort tre sätt att arbeta som beskrivs närmare nedan. Lavish Design kommer att bevaka utvecklingen inom alla dessa arbetssätt för att kontinuerligt kunna förbättra sitt arbete med socialt ansvar.

1. Fair Trade Silver

En del av det silver som bryts i världen idag kommer från småskalig gruvverksamhet, så kallad "artisanal and small-scale mining". Man beräknar att över 13 miljoner direkt är beroende av småskalig gruvdrift för sitt uppehälle och över 80 miljoner på säsongsbasis eller indirekt.⁹ Det är ofta mycket fattiga och marginaliserade människor som jobbar inom denna sektor. Mycket av deras gruvdrift görs illegalt, utan kontroll och i mycket ömtåliga ekosystem.

Under senare år har dock intresset för denna gruvsektor ökat och de som jobbar inom den småskaliga gruvnäringen har också lyckats organisera sig i sina egna intresseorganisationer. The Association for Responsible Mining (ARM) är en global organisation som arbetar för bättre förhållande inom småskalig gruvnäring. Tillsammans med the Fair Trade Labelling Organisation (FLO) har man tagit fram *Standard Zero for Fair Trade Artisanal Gold and Associated Silver and Platinum*¹⁰. Syftet är att detta arbete ska leda till Fair Trade märkning av metaller som tas fram i småskaliga gruvor.

Under hösten 2008 kommer detta förslag läggas fram för FLO:s styrelse.¹¹ Det kommer då i första hand att gälla märkningen av guld, men då guld och silver hos flera av de tilltänkta leverantörerna bryts i samma gruva skulle det i princip också gälla silver. Man beräknar att fairtrade-märkt guld kan finnas på marknaden i början eller mitten av 2009. Man kan dock redan idag köpa guld eller silver från de leverantörer som ingår i ARM:s och FLO:s pilotprojekt.

Väljer man att göra sina smycken med fairtrade-silver stödjer man aktivt fattiga gruvarbetare som garanteras en skälig inkomst samtidigt som man också ställer höga krav på arbetsförhållanden och miljöhänsyn. Lavish Design följer därför med stort intresse utvecklingen av fairtrade-guld och har varit i kontakt med både FLO och ARM för att skynda på framtagandet av fairtrade-silver. När det skulle kunna bli verklighet är dock svårt att säga.

Ett problem som måste övervinnas när det gäller fairtrade-silver är att Lavish Design då måste låta någon tredje part tillverka de delar man behöver då de som levererar fairtrade-guld (och förhoppningsvis snart även silver) i dagsläget inte har tillverkning av smyckesdelar. Det skulle till exempel innebära att när Lavish Design kan köpa fairtrade-silver från Sydamerika måste detta skickas till ytterligare en fabrik där smyckesdelar som t.ex. lås görs, och sedan skickas till någon av Lavish Design produktionsplatser.

⁹ Uppgift från ILO 1999, det är den senaste beräkningen, men bl.a. ARM hävdar att siffran idag är betydligt högre p.g.a. de ökade metallpriserna.

¹⁰ http://www.communitymining.org/standar_setting.html

¹¹ Samtal med Sofie Diestelhorst på Fair Trade Labeling Organisation (FLO)

2. Återvunnet silver

En stor del av det silver som är i omlopp är återvunnet silver. Ur en miljöaspekt skulle det givetvis vara bäst att bara använda återvunnet silver eller vända sig till den leverantör av smyckedelar som har störst andel återvunnet silver i sina produkter.

Problemet som tidigare nämnts med spårbarhet sätter även här sina begränsningar, men eftersom det bara handlar om andel av silver som är återvunnet, oberoende av ursprung bör det vara enklare att ställa krav på detta.

Det är i dagsläget möjligt att sälja smycken helt gjorda av återvunna ädelmetaller. Att välja att helt använda återvunnet silver är alltså också ett alternativ som Lavish Design undersöker, men precis som med fairtrade-silver innebär våra små volymer att det kommer att vara komplicerat.

3. Processinriktad modell för etisk handel

Kampanjer som www.nodirtygold.org och WWF:s Deeper Luxury report¹² har satt stor press på allt från återförsäljare av smycken till gruvföretagen. För den del av industrin som har varit måltavla för dessa kampanjer har det inte varit ett alternativ att övergå till fairtrade-metaller eller återvunna metaller. Företagen har istället gjort vad man har kunnat för att påverka det nuvarande sättet att utvinna, tillverka och handla med smycken. Detta sätt att jobba kan kallas en processinriktad modell där man gradvis försöker påverka handeln till det bättre.

Det största initiativet inom detta område är The Council for Responsible Jewellery Practices (CRJP¹³). De arbetar visserligen bara med guld och diamanter, men då en stor del av det silver som används bryts i guldgruvor och då leverantörskedjan för guld och silver är likadan är initiativet ändå intressant för Lavish Design. CRJP beskriver sig som:

“...distinct from other sectoral or single issue corporate responsibility initiatives because it aims to promote responsible ethical, social, human rights and environmental business practices across every step of the Diamond and Gold jewellery supply chain, no matter how large or small the business, in all geographies.

CRJP startade sitt arbete så sent som 2006 och har tagit fram *A Statement of Principles* där man beskriver de grundläggande hållbarhetsprinciper som måste ligga till grund för handeln med guld och diamanter. Utöver detta har man tagit fram *Draft Code of Practices* som ska fungera som en uppförandekod för alla steg i leverantörsledet. Då dessa skiljer sig åt så markant ska man också arbeta fram moduler för allt från gruvindustrin och tillverkning till återförsäljare.

Processen kommer att vara mycket långsam då den ska involvera hela industrin och arbeta genom att verka för stegvisa förbättringar. Men då medlemmarna i CRJP tillhör de största gruv- och smyckesföretagen i världen är detta antagligen den enda vägen för dem att arbeta vidare.

¹² <http://www.wwf.org.uk/deeperluxury/index.html>

¹³ <http://www.responsiblejewellery.com>

Lavish Design kan inte bli medlemmar i CRJP då vi inte arbetar med guld eller diamanter. Men initiativet kan ändå vara användbart. När Lavish Design hittar en leverantör av lås, silvertråd, etc. som även handlar med guld kommer vi att ställa krav på att företaget agerar i enlighet med CRJP:s principer. En ambition är också att ställa krav på att de företag vi köper vårt silver av är medlemmar i CRJP. Detta borde vara fullt möjligt då de flesta företag som handlar med guld även handlar med silver.

Detta alternativ är inget som garanterar att allt har skett korrekt från gruva till färdig smyckedel, men det är ett sätt att påverka branschen i rätt riktning. Att använda ett så pass stort initiativ från industrin gör också att det är större chans att få gehör hos leverantörerna.

Lavish Design kan dock inte ställa krav på CRJP medlemskap om företaget inte handlar med guld eller diamanter vid sidan om silver. I dessa fall kommer Lavish Design oberoende av initiativ som CRJP ställa en rad krav på leverantörer av silverdelar till smycken. Dessa rör dels förhållandena i fabriken där delarna tillverkas och utgår från Lavish Designs egen uppförandekod. Utöver detta ställs en rad frågor om varifrån de köper sitt silver. Frågorna är i detta läge ganska enkla, som om tillverkaren vet var metallen kommer från och om de vet vilket företag som förädlat och brutit metallen. Syftet med frågorna är främst att påverka branschen genom att visa att kunder som Lavish Design efterfrågar spårbarhet.

Lavish Designs slutsatser

Det finns tre alternativ för Lavish Design när det gäller att säkerställa att smyckesdelar i silver som man använder har tagits fram på ett hållbart sätt. Ingen av alternativen är idag fullt utvecklade eller tillfredställande, främst på grund av att det historiskt inte funnits någon efterfrågan på hållbart producerat silver. Lavish Design kommer därför att blanda dessa tre arbetssätt beroende på vilken leverantör man arbetar mot.

1. Fair Trade silver

Idag finns inget fairtrade-silver på marknaden. Lavish Design följer därför utvecklingen av fairtrade-certifiering av metaller och försöker påverka FLO att även ta fram certifieringskriterier för silver när man tar fram dem för guld.

Genom att köpa silver från småskaliga gruvor som är fairtrade-certifierade eller på väg att bli fairtrade-certifierade så skulle Lavish Design stödja fattiga producenter samtidigt som man kan garantera sina kunder att metallen tagits fram på ett etiskt sätt. I dagsläget kan dock inte FLO ge några besked om när fairtrade-silver kommer att finnas på marknaden.

2. Återvunnet silver

Ingen av Lavish Designs nuvarande leverantörer av silverdelar tillverkar idag alla sina delar av återvunnet silver eller vet ens om hur stor andel av deras silver som är återvunnet. Lavish Design kommer att försöka få dessa leverantörer att öka andelen återvunnet silver i sina produkter och i den mån det är möjligt välja de leverantörer som kan garantera en hög grad av återvunnet silver. Detta för att minska miljöpåverkan av silverbrytning i världen.

3. Krav på leverantörer av silverdelar

Mot alla sina leverantörer ställer Lavish Design krav på att man ska respektera grundläggande mänskliga rättigheter i hela leverantörskedjan. På grund av att spårbarheten för silver är så dålig är det i princip omöjligt för leverantörer att med säkerhet garantera det. För att kunna få så stort genomslag i kraven som möjligt utgår Lavish Design från CRJP:s krav när det gäller utvinning av silver och från sin egen uppförandekod i kraven mot producenterna av själva delarna.

Appendix 1. Initiativ och organisationer inom smyckes- och gruvnäringen

The Council for Responsible Jewellery

<http://www.responsiblejewellery.com/index.htm>

The Madison Dialogue

<http://www.madisondialogue.org>

Participants in the Madison Dialogue are working on a number of initiatives to promote sustainable development, best practice, and certification or assurance in the sector. These include the Kimberly Process, the Diamond Development Initiative, the Initiative for Responsible Mining Assurance (IRMA), and efforts to certify fair-trade gold, diamonds and other minerals.

The Madison Dialogue was launched in August 2006 by representatives from Earthworks, WWF, Partnership Africa Canada, Tiffany & Co. Foundation, The Council for Responsible Jewelry Practices, the Diamond Development Initiative, Jewelers of America, Conservation International, Leber Jewelers and others.

The International Federation of Chemical, Energy, Mine and General Workers' Union

<http://www.icem.org>

The International Federation of Chemical, Energy, Mine and General Workers' Union (ICEM) is the global federation organising workers within *Diamonds, Gems, Ornaments and Jewellery Production* and *Mining industry* as well as many other trades.

Framework for Responsible Mining

<http://www.frameworkforresponsiblemining.org>

The Framework for Responsible Mining is a joint effort by NGOs, retailers, investors, insurers, and technical experts working in the minerals sector. It outlines environmental, human rights, and social issues associated with mining and mined products. The Framework explores state-of-the-art social and environmental improvements and provides recommendations.